

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za inozemstvo: 210 din. — Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto

Liubliana, četrtek 17. decembra 1936

Cena posamezni številki din 150

Stroga navodila za odmero pridobnine

Finančne direkcije in davčne uprave so prejele okrožnico s strogi navodili glede odmere pridobnine, posebnega davčnega dodatka ter poslovnega davka za leto 1937. Finančni minister je sicer imel po novem čl. 125. zakona o neposrednih davkih pravico, da podaljša odmero teh davkov za 1936. tudi na l. 1937. Toda se ni te pravice poslužil, ker je na podlagi poročil inšpekcijskih organov mnenja, da davčne uprave pri odmeri teh davkov za l. 1936. niso popolnoma storile svojo dolžnost. Zato finančni minister v svoji okrožnici tudi zahteva od davčnih organov, da letos bolj strogo postopajo pri odmeri pridobnine ter posebnega davčnega dodatka. Ne smejo se zadovoljiti le s podatki železnic, temveč morajo pri presoji davčnih napovedi bolj upoštevati tudi podatke, ki jih dobe od pošte, carinarnic, občin, transportnih podjetij in drugih ustanov, ki jih navaja čl. 108. zakona o neposrednih davkih. Zlasti pa morajo posvetiti davčni organi večjo pozornost odmeri posebnega davčnega dodatka, ki ga plačujejo industrijska podjetja s podružnicami in prodajalnici in veleblagovnice s kosmatim prometom nad 1 milijon din. Posebni davčni dodatek da je dal lani mnogo prenižek dohodek in zato morajo davčne uprave letos odmeriti davek natančno po navodilih, ki so jih prejele. Za odmero davkov so davčni uradniki osebno odgovorni in bodo kaznovani od davčnega oddelka, če ne bi svoje dolžnosti storili v polni meri. Končno navaja okrožnica še navodila glede davčnih odborov, v katerih morajo davčno upravo zastopati najspособnejši uradniki. Če bi davčni odbor dobro dokumentirane predloge davčnih odborov zmanjšal, potem je treba vedno vložiti pritožbo na reklamacijski odbor.

Okrožnica finančnega ministra ne prihaja presenetljivo, ker pač ni v vsej državi ista davčna praksa ko v Sloveniji, kajti v tem primeru bi bila okrožnica v resnici odveč. To se je pri lanskim odmeri jasno pokazalo, saj so bile skoraj brez izjeme vse pritožbe davčnih zavezancev na upravno sodišče proti odmeram reklamacijskega odbora uspešne. Teh pritožb pa nikakor ni bilo malo, kar še bolj jasno dokazuje, da se pridobnina ni odmerjala prenizko. Vsaj v Sloveniji se torej pri odmeri pridobnine ne bo moglo dobiti več, zlasti ne, ker se je število davčnih zavezancev v trgovini ponovno zmanjšalo. Nad leto dni trajajoča težka lesna kriza se mora končno poznati tudi v dohodku pridobnine.

Precej drugačna pa je slika glede posebnega davčnega dodatka, ki ga plačujejo velika industrijska podjetja s podružnicami in prodajalnici. Trgovci so že na skopljanskem shodu, pozneje pa tudi na beograjskem shodu opozorili, da plačujejo ta za jugoslovanske razmere naravnost mamutska podjetja premalo davka. Zahtevali so zato, da se prodajalnice teh podjetij — in nekatera teh podjetij jih imajo kar 500 — obdačijo tako ko vse druge samostojne trgovine, ker se od njih tudi na zunaj nič

ne razlikujejo. Trgovci so zato zahtevali, da tudi te prodajalnice plačujejo pridobnino ko vse druge samostojne trgovine in da se obdačujejo tam, kjer poslujejo, ne pa na sedežu centrale. Trgovci pa s to svojo zahtevo do danes še niso prodrli in posledica tega neuspeha trgovcev je tudi neuspeh državne blagajne, ki je dobila od teh podjetij mnogo manj davka, kakor pa bi ga morala dobiti.

Okrožnica finančnega ministra zato tudi tega neuspeha ne bo mogla popolnoma popraviti, temveč se bo to zgodilo šele takrat, kadar se bodo zahteve trgovstva glede obdačevanja veleblagovnic in trgovin velikih industrij popolnoma izvedle. Pri tem pa bi finančno ministrstvo doseglo še drug lep

uspeh, da bi namreč dobilo prav lep pregled o delovanju davčnih uprav v posameznih krajih. Če bi se te trgovine industrij obdačevale v kraju poslovanja, potem bi bila njih davčna odmera odvisna od dela krajevnih davčnih organov in razlike v obdačenju bi tudi pokazale, katere davčne uprave delajo dobro in katere ne. Pripravljeni smo, da bi tedaj tudi davčne uprave v Sloveniji doživele od finančnega ministrstva ono pohvalo, ki jo zaslužijo že davno.

Končno pa apeliramo na finančno ministrstvo, da naloži davčnim upravam, da se pri davčni odmeri ozirajo tudi na splošno gospodarsko stanje posameznih pokrajin. Davčni kontingent, ki se določi za

Slovenijo ne more biti letos isti ko lani, kajti gospodarsko stanje Slovenije se ni zboljšalo, temveč poslabšalo. Lesna kriza je spravila Slovenijo ob njen lesni dohodek, slaba letina pa je agrarno pasivnost Slovenije v tej meri povečala, da je danes Slovenija gospodarsko mnogo na slabšem ko preje, ker mora kupovati še več agrarnih proizvodov ko druga leta, a po znatno višjih cenah. Zato pričakujemo, da se bo odmera pridobnine v Sloveniji letos znižala, ker se je pač tudi njeno stanje poslabšalo. Le na ta način si bo ohranila davčna uprava za bodoča leta v Sloveniji oni davčni vir, iz katerega je bogato zajemala vsa povojna leta, ki je pa letos prav znatno usahlil.

In kontrolni odbor za uvoz blaga? Ali je njegovo delovanje takšno, da se bo zaradi njegovega delovanja naša zunanja trgovina dvignila? Količina našega izvoza je po večini pogodb odvisna od našega uvoza iz dotičnih držav in zato ni omejevanje uvoza vedno tudi dobro. Bojimo se n. pr., da bi mogla ta uvozna dovoljenja zopet povzročiti težave pri trgovini z Anglijo, kar se je letos že enkrat zgodilo.

Ne moremo pa biti zadovoljni niti glede načina, kakor se sklepajo trgovinske pogodbe. Kot naši delegati se redno imenujejo le birokrati, dočim se gospodarski ljudje vedno manj imenujejo. Potrebno bi bilo neko korporacijo vseh naših gospodarskih ljudi, ki bi določevala smer naše trgovinske politike, dejansko pa se ta določa brez njih. Tudi zaradi tega marsikatera trgovinska pogodba ne ustreza.

Ta teden pa smo doživeli novo presenečenje, ki tudi ne bo v korist naši zunanji trgovini. To je povišanje azijskega. Z njim se uvoz podraži, kar pomeni pri znižanju kupne moči prebivalstva zmanjšanje uvoza, s tem pa tudi zmanjšanje izvoza. Zopet moramo naglasiti, da bi tudi pri določevanju azijske morali sodelovati gospodarski ljudje, ker ni višina azijske samo fiskalna zadeva.

Za dvig zunanje trgovine pa je končno važna tudi dobra statistična služba, dobra poročevalska služba o stanju in cenah na tujih trgih, dobre pomorske in druge zveze in še polno drugih stvari, ki se pri nas vse premalo upoštevajo in ki so zato tudi vse prej ko zadovoljive. Še polno stvari moramo zato storiti, da bo naša trg. politika dobra in zato še ni prišel čas, da bi pretirano hvalili, temveč je kritika še vedno nujna in neobhodna, če hočemo priti do zboljšanja sedanjega stanja.

Naša trgovinska politika še vedno brez sodelovanja gospodarske javnosti

Te dni smo čitali zelo navdušen članek o naših trgovinskih pogajanjih. V članku so podrobno navedene trgovinske pogodbe, ki smo jih sklenili v zadnjem času in na podlagi teh pogodb prihaja člankar do zaključka, da moramo naravnost biti ponosni na to delavnost v naši trgovinski politiki. Kakor je napačna pretirana kritika, tako pa so napačni tudi pretirani slavospevi in zato smatramo za potrebno, da tudi uvodoma omenjene slavospeve reduciramo na pravilno mero.

Predvsem pa priznavamo eno. Predsedniku vlade g. dr. Stojadinoviću se je v resnici posrečilo, da je vodil našo zunanjo politiko v sedanjih silno težkih in zapletenih časih zelo dobro in posledica tega dobrega vodstva naše zunanje politike je tudi, da je nastalo za sklepanje trg. pogodb ugodnejše črta. S tem pa še ni rečeno, da se je tudi naša trgovinska politika že zboljšala v tej meri, da bi mogla biti gospodarska javnost z njo zadovoljna.

Pa tudi glede že sklenjenih trgovinskih pogodb ni vse samo suho zlato, temveč bi si tudi glede njih želeli naši gospodarski ljudje marsikaterih izprememb. Tako je n. pr. s Španijo sklenjena trgovinska pogodba praktično brez vrednosti, ker je bila sklenjena na večer španske državljanske vojne in se danes sploh ne more izvajati. Poleg tega pa tudi njena osnova ni bila pravilna. Kajti po tej pogodbi bi izvažali v Španijo več lesa proti kompenzaciji večjega uvoza bombaža iz Španije. Španija pa sama bombaž uvaža in zato moremo drugod dobiti bombaž ceneje ko v Španiji.

Trgovinska pogodba z Nizozemsko je trenutno tudi na mrtvi točki in z naše strani so se ustavila uvozna dovoljenja za blago iz Nizozemske, ker ni Nizozemska vzela od nas onih količin pšenice, kakor je bilo dogovorjeno. To pa je deloma razumljivo zato, ker je Nizozemska že preje kupila znatne količine naše pšenice po Češkoslovaški.

Kar se tiče trgovinske pogodbe z Italijo, je pač zelo pretiran optimizem, da ni v novi pogodbi nobena država, ki je izvajala sankcije, tako dobro odrezala ko naša. Upoštevati je vendar treba, da smo bili glede izvoza v resnici aktivni, da pa smo bili v plačilni bilanci močno pasivni. Saj vozi skoraj polovica ladij, ki pristajajo

v naših pristaniščih, pod italijansko zastavo, da navedemo le en moment. Sicer pa zadostuje, če omenimo glede uspešnosti pogodb z Italijo, da se lesni izvoz v Italijo še vedno ni prav pričel in da vlada v tem pogledu še velika negotovost.

Podobne pomanjkljivosti bi mogli navesti tudi pri večini drugih pogodb, ki so se sklepale dostikrat bolj z vidika nekkih lokalnih gospodarskih interesov, kakor pa iz vsedravnih. Čeprav so nove pogodbe nekoliko le pripomogle k zbolšanju naše zunanje trgovine, pa naš izvoz ni narastel zaradi teh pogodb, temveč zaradi splošnih gospodarskih razmer. Če ne bi bila v Združenih državah Sev. Amerike tako izredno slaba žitna žetev in če ne bi ta bila slaba tudi v Franciji in drugih državah, bi ves naš izvoz bil v silni zagati. Treba je prav pre-

sojati situacijo, ker drugače naše ravnanje ne bo pravilno.

Čisto druga situacija pa bi tudi bila, če ne bi bilo oboroževanje tako zelo v razmahu. Naš izvoz v Anglijo in Nemčijo ne bi bil brez tega momenta niti primeroma tako velik kakor je danes. Dobro je, če smo znali te izredne ugodnosti izrabiti, toda pri tem se moramo zavedati, da treba za naš izvoz pripraviti tako ugodna tla, da bo tudi brez teh izrednih prilik mogoč. Ali pa to tudi delamo?

Zunanja trgovina ni odvisna samo od trgovinskih pogodb, ki na vse zadnje le potrjujejo obstoječe stanje, temveč še od cele vrste drugih momentov. Tako podpirajo vse države svoj izvoz s posebnimi premijami ali z drugimi ugodnostmi, pri nas pa morajo izvozniki plačevati v obliki tečajnih razlik pri odstopljenih devizah posebno pristojbino za izvoz.

Več volje do nakupa in časi se bodo zboljšali

Zlasti ob koncu leta se vse sprašuje, kdaj se bodo že enkrat razmere zboljšale in če se bo vendar enkrat uresničila stara želja, da bo novo leto srečnejše in veselejše.

Z višjih mest se sicer zatrjuje, da je zboljšanje že nastopilo, toda široke množice naroda, zlasti pri nas v Sloveniji tega zboljšanja zelo malo čuti. Nasprotno stá poostreitev vprašanja kmečkih dolgov in ustavitve poslovanja denarnih zavodov skrbi za bodočnost povsod še prav znatno povečali. Slaba letina pa tudi ni mogla dvigniti zupanja v srečnejše čase.

Toda kljub vsem stiskam in težavam človek le ne izgubi upanja v lepše čase in ti bodo tudi prišli, če bomo složno in vztrajno delali na tem, da se zboljšajo sedanje razmere in da se zopet poživijo gospodarsko življenje. V ta namen pa je potrebno, da se notranji promet poveča, da denar kroži in se s kroženjem množi ter večja. Zato je prvi pogoj za zboljšanje razmer oživljenje naših denarnih zavodov in kdor ne bo v tem smislu delal, ta tudi nikdar ne bo doživel zboljšanja razmer. Prvi pogoj je zato in ostane, da se pomaga našim denarnim zavodom zopet na noge! Uredba o likvidaciji kmetjskih dolgov mora prinesiti med narod de-

nar, mora dati denarnim zavodom novega razmaha, ne pa pomeniti zanje postopne likvidacije.

Istočasno pa treba tudi povečati notranji promet. Dvigniti je treba v ljudeh voljo do nakupa, da ne bo ves denar obležal neizkoriščen v nogavicah. Volja do nakupa bo ona čarobna palica, ki bo dvignila notranji promet in dala ljudem zaslužka in nove zaposlitve.

Marsikdo bi seveda rad kupoval, če bi imel sredstev, da bi si kupil to, kar si želi. Tudi v tem pogledu bi se z nekaj dobre volje dalo tudi marsikaj doseči. V mnogih zasebnih podjetjih bodo dobili nameščenci za božič posebne nagrade, ponekod tudi trinajste plače. Ali ne bi bilo samo lepo in pravilno, če bi tudi država sledila njih vzgledu. Saj so bili na vse zadnje državni nameščenci tiisti, ki so morali v času krize najbolj stisniti pas in ki so morali največ žrtvovati, da je ostal državni proračun vsaj nekoliko v ravnovesju. Ali ne bi bilo pravilno, če bi država te žrtve svojih nameščencev vsaj skromno honorirala in jim izplačala vsaj skromne božične nagrade? Saj smo z vladne strani slišali, da je donos davkov večji, da se razmere boljšajo. Zakaj ne bi državni nameščenci kot

prvi občutili to zboljšanje? V obliki večjega donosa poslovnega davka, monopolskih dohodkov, trošarin in drugih davščin bo itak država dobila ta denar v kratkem nazaj, da bo za njo dejanska finančna žrtve le malenkostna in le trenutna. A na drugi strani bi se dvignilo zaupanje, vsa življenjska sila ljudi bi se povečala in promet bi oživel, da bi zboljšanje razmer tudi v resnici občutili, ne pa o zboljšanju samo slišali.

Na vsak način je treba nekaj storiti, da se kupna volja in tudi kupna moč prebivalstva poveča. Odkar je nastopila pri nas kriza, je bila vsa naša gospodarska politika v težkem notranjem nasprotju. Davki, pristojbine, tarife, trošarine, vse to je rastlo, kakor da bi živeli v dobi inflacije. Plače pa so se nižale, ker je veljalo načelo kompresije državnih izdatkov. Življenje se je zaradi večjih davščin podražilo, ljudje pa so imeli manj dohodkov. Kriza nas je na ta način udarila dvakratno.

Zato bi bil čas, da se tudi davčno breme nekoliko olajša, da se s tem življenje poceni in promet poveča. Če bi se n. pr. za praznike znižala državna trošarina na sladkor, bi konzum sladkorja skokoma narastel in zaradi večje količine

porabljenega sladkorja bi država vendarle ne imela izgube na trošarini.

Veliko akcijo bi bilo organizirati, da se nakup za praznike čim bolj poveča. Država pa bi morala s svojim dobrim vzgledom dati tej akciji potreben poudarek. Država je na vse zadnje dolžna, da pokaže za svoje nameščence več socialnega čuta, kakor pa zasebna podjetja. Danes pa država za njimi daleč zaostaja in tudi v tem je eden bistvenih vzrokov, da še nismo prišli iz težkih razmer.

Voljo do nakupa in moč do nakupa treba dvigniti in država naj da prvo pobudo za to. Za praznike se ji nudi posebno lepa prilika in ta prilika naj se izkoristi!

Za obisk Ljubljane na zlato nedeljo 20. t. m.

naj vsak izkoristi polovično vožnjo na vseh železnicah. To nedeljo bodo trgovine odprte dopoldne in popoldne. Če sedaj vam nudijo trgovine lepo božično razpoloženje, zato poslednjič opozarjamo kupujoče občinstvo, zlasti podeželsko, ki je med tednom z delom preobloženo, da izkoristi zlato nedeljo za nakup praktičnih božičnih daril.

Opozorilo glede poštnih pošiljk iz tujine

Narodna banka je obvestila gospodarske zbornice, da je izdal finančni minister dne 26. novembra naslednjo odločbo:

»Vsem pošiljkam blaga, ki se uvažajo iz tujine, bodisi z redno ali z zračno pošto, morajo biti priložene originalne fakture. Samo poštni paketi s priloženimi originalnimi fakturami se smejo cariniti, brez njih pa je treba vrniti poštno pošiljke kot nedostavljene v tujino.

Blago, ki pride iz tujine priporočeno kot vzorec brez vrednosti, se more, če ni pravilno carinjeno, po pooblaščenih zavodih plačati samo v primerih, če vrednost posamezne pošiljke ne presega 300 dinarjev.

Ta odločba stopi v veljavo dne 1. januarja 1937.

Z ozirom na to odločbo finančnega ministra je izdala Narodna banka naslednje navodilo:

1. Počenši s 1. januarjem 1937 se morejo za blago, ocarinjeno po 1. januarju, podajati tuja plačilna sredstva, vplačevati v kliring, plačevati po zasebnem kliringu, plačati z veljavnimi devizami itd. samo v tem primeru, če je uvoznik poleg carinske deklaracije predložil tudi fakturo, potrjeno od pristojne carinarnice. Prav tako se more pri plačilu blaga v naprej na podlagi dovoljenja Narodne banke opravičiti obveza za blago, ocarinjeno po 1. januarju 1937, samo v primeru, če je faktura potrjena od carinarnice, in to ne glede na to, ali je blago uvoženo kot poštni paket ali ne.

2. Opravičbe s poštno deklaracijo brez potrdila fakture so dopustne po 1. januarju 1937 samo za blago, ki je bilo ocarinjeno kot poštni paket pred 1. jan. 1937.

3. Odstavek drugi odločbe finančnega ministra se mora razumeti tako, da se sme plačati tuje blago, ki se uvozi kot vzorec brez vrednosti, brez opravičbe samo s carinsko deklaracijo le v primeru, da znaša vrednost blaga do 300 din. Če katera oseba ali tvrdka pogosto uvažajo določeno blago na ta način, je potrebno za opravičbo še posebno dovoljenje finančnega ministrstva.

4. Opravičba tudi za ono blago, ki pride kot vzorec brez vrednosti, se mora vpisati v kontrolnik za uvoznike. Ker se torej morejo brez carinske deklaracije opravičiti samo one pošiljke, ki dosepejo priporočeno po pošti, se mora v kontrolnik namesto deklaracije vpisati številka priporočjenja in po možnosti tudi datum poštnega žiga. Te dokumente, kakor tudi carinske deklaracije morajo uvozniki hraniti v svojem arhivu.

Kdo bo generalni direktor SUZORA?

Mesto je bilo nepravilno razpisano

Boj za razpisano mesto generalnega direktorja se nadaljuje, pa čeprav je bila dosedaj vložena le ena ponudba. Toda »Jugoslovanski Lloyd« k temu pripominja, da je bilo mesto napačno razpisano in da je določen prekratek rok, v katerem se morejo vlagati ponudbe. Tako predpisuje § 11. službenega pravilnika, da se mora za vlaganje vseh prošelj za službe pri SUZORu, torej tudi za najnižji manipulantski položaj določiti rok najmanj 15 dni. Za najvišjega funkcionarja urada bi se zato upravičeno pričakovalo, da bo veljal vsaj rok 30 dni. Statuti SUZORA nadalje predpisujejo, da se morajo vsi njegovi razglasi objavljati v njegovem uradnem glasilu »Radnička zaštita«, vse važnejše objave pa tudi v »Službenih novinah«.

Natečaj za mesto generalnega direktorja SUZORA pa je bil objavljen šele v »Radnički zaštiti«, ki je izšla 10. decembra, rok za vlaganje prošelj za mesto generalnega direktorja SUZORA pa potече že 17. decembra. Objava je izšla torej šele 7 dni pred potekom roka, mesto da bi izšla najmanj 15 dni prej. A tudi v »Službenih novinah« je izšel natečaj šele v številki z dne 3. decembra, torej 14. namesto 15 dni pred potekom roka. Služba je torej bila nepravilno razpisana in bi se zato morala razpisati še enkrat!

»Jugoslovanski Lloyd« pa še iz drugih razlogov nastopa proti nameri nekih krogov, da bi se imenoval generalni direktor SUZORA kar na hitro in pod roko. Po pravici poudarja, da je mesto generalnega direktorja pri SUZORu nad vse važno, saj odločuje ta o upravi ustanove, mora biti zveza med upravo in okrožnimi uradi, a tudi med upravo ter zavarovanci in delodajalci. Poleg tega je pri SUZORu še cela vrsta njegovih nalog nerešenih. Po zakonu o zavarovanju delavcev bi moralo biti izvedeno že vse delavsko zavarovanje, v resnici pa je izvedeno le bolezensko in nezgodno.

Na čelu SUZORA bi morala biti samouprava, to je glavna skupščina, ravnateljstvo in nadzorni odbor, ki jih volijo zavarovanci in člani-delodajalci po posebnem statutu. Te volitve pa se niso še izvedle od ustanovitve SUZORA, torej celih 14 let, pa čeprav je javnost te volitve ponovno in odločno zahtevala. Tudi iz tega razloga je nad vse važno, kdo bo imenovan za novega generalnega direktorja SUZORA, ker mora tudi njegova osebnost biti jamstvo, da se bodo te volitve že enkrat izvedle.

Generalni direktor SUZORA pa je tudi vrhovni šef vse uprave delavskega zavarovanja ter je praktično v njem osredotočeno vse izvajanje delavskega zavarovanja. Od njega se mora zato zahtevati tudi velika upravna sposobnost, poleg tega pa tudi visoka strokovna kvalifikacija. Na tem mestu je potreben cel človek, ne pa samo eksponent te ali one klike.

Z dosedanjim poslovanjem SU-

ZORA ne morejo biti zadovoljni ne poslodajalci in ne zavarovanci, ker se je pod prejšnjim vodstvom vsa uprava mnogo preveč birokratizirala. Ta birokratizem duši vse poslovanje SUZORA, poleg tega pa je tudi silno drag, da znašajo upravni stroški samo SUZORA skoraj 9 milijonov din.

Novega gen. direktorja SUZORA čakajo torej ogromne naloge in zato morajo pri njegovi izbiri veljati le stvarni razlogi. In nato nadaljuje »Jugoslovanski Lloyd«:

Smo na načelnem in edino pravilnem stališču, da sme tako važno vprašanje (kakor je izvolitev gen. direktorja) rešiti le izvoljeno ravnateljstvo; kot legalni zastopnik delavcev in delodajalcev. Če pa takšna rešitev trenutno ni takoj mogoča, potem se naj začasno reaktivira upokojeni mladi gen. direktor dr. Arselin, ki je po naših informacijah uspešno sodeloval od vsega početka pri delavskem zavarovanju ter bil po vrsti šef vseh najvažnejših oddelkov SUZORA. Dr. Arselin je tudi kot prvi skušal reorganizirati upravo SUZORA in njegovih okrožnih odborov, on je tudi deloma izvedel novo njihovo razmejitev v svrhu

sanacije njih poslovanja ter je tudi za reševanje uradniškega vprašanja pri SUZORu pokazal zdrav in dober smisel. Tako se je dr. Arselin že izkazal za to mesto in z njegovim imenovanjem bi se vsaj začasno izpolnile nade javnosti na zboljšanje poslovanja pri SUZORu. Izvoljeno ravnateljstvo pa bi imelo potem še vedno možnost, da definitivno uredi vsa vprašanja in da izbere tudi drugega gen. direktorja, če bi bil ta boljši od g. dr. Arselina.

Predlog »Jugoslovenskega Lloyd« je edino mogoč in pravilen. Kenča izvolitev sme pripasti edino izvoljenemu ravnateljstvu in to je soglasna zahteva vseh zavarovancev in vseh zainteresiranih delodajalcev. Ti tudi vzdržujejo vse zavarovanje in ves SUZOR in zato tudi edino njim pripada odločilna beseda pri imenovanju novega generalnega direktorja. Dokler pa se ravnateljstvo ne izvoli, pa naj vodi SUZOR dr. Arselin, ker se na ta način tudi znižajo upravni stroški.

Ni treba še posebej poudarjati, da se stališču »Jugoslovenskega Lloyd« pridružujemo z vso odločnostjo.

Lesu bomo izvozili za eno milijardo?

»Jugoslovanski Kurir« piše: Izvoz lesa se še nadalje zboljšuje. Pričakuje se, da bo izvoz lesa v novembru in decembru nadoknadi izgubo v prejšnjih mesecih. V Beogradu se računa, da so izgledi za lesni izvoz tako dobri, da ne morejo biti boljši. Predvsem se pričakuje, da bo Italija zopet naš odlični kupec lesa. Gradbeno delavnost je v Italiji zaradi vojne v Etiopiji popolnoma prenehala ter se je njeno oživiljenje šele sedaj začelo. Poleg tega pa pripravljata Italija velika javna dela v Etiopiji in drugih svojih afriških kolonijah. V ta namen pa bo potrebovala velike količine gradbenega lesa.

Anglija je v zadnjih mesecih začela kupovati naš les v neomejenih količinah. Poučeni krogi trde, da bo v prihodnjem letu 70 odstotkov vsega našega izvoza v Anglijo odpadlo na les.

Francija nam je dovolila naknadne kontingente za les. Največji optimisti računajo, da se bo izvoz lesa v Francijo dvignil na 100 milijonov din.

Španija je zaradi državljanske vojne prenehala kupovati pri nas les, pričakuje pa se, da bo prihodnje leto tudi Španija začela z nakupovanjem našega lesa.

Nemčija je bila poleg Anglije letost največji odjemalec našega lesa. Računa se, da bo tudi prihodnje leto Nemčija poleg Anglije in Italije naš glavni lesni odjemalec.

Madjarska je z novo pogodbo, ki bo podpisana v kratkem, dovolila za naš les velike kontingente. Iste količine lesa, ko letos, bo-

mo prihodnje leto izvozili tudi v Grčijo. V Beogradu pa upajo, da bomo mogli tudi povečati svoj lesni izvoz v Egipt ter levantske dežele ter tudi v nekatere južnoameriške republike.

Po vsem tem sodijo belgrajski lesni strokovnjaki, da bo naš lesni izvoz zopet dosegel višino v konjunktornem letu 1929/30. Če ne bo nepričakovanih ovir, cenijo ti strokovnjaki naš lesni izvoz v prihodnjem letu na eno milijardo, največji optimisti med njimi pa celo na 1200 milijonov din.

Čeprav tudi slovenski lesni trgovci ne taje, da se je položaj za naš les na tujih trgih zelo zboljšal, vendar pa niso tako zelo veliki optimisti kakor strokovnjaki v Beogradu.

Dražba kožuhovine v Ljubljani

bo prvi ponedeljek po godu sv. Neže, dne 25. januarja 1937. S to svojo dražbo krzna vseh vrst divjadi stopa lovski prodajna organizacija »Divja koža« v enajsto leto svojega delovanja v korist naših lovcev. Ta organizacija je bila ustanovljena z namenom, da pomore lovcem do čim boljšega vnovenja blaga in je svoj namen tudi zvesto izpolnjevala. V preteklem desetletju svojega udejstvovanja je posredovala prodajoavskega plena 7973 lovcem iz območja vse države in ga je prodala 566 kupecem iz vseh evropskih držav, pa tudi ameriškim. Utržki gredo v lepe milijone. Koliko je s tem pripomogla do pravičnega vnovenja, je jasno. Utrčila pa je tudi sloves jugoslovenske kožuhovine v širnem svetu in naše dražbe so v inozemstvu že celo upoštevane. Dosedanje delo »Divje kože« je tudi jasno pokazalo pravilnost ljudskega reka, da je edino v slogi in medsebojni podpori moč in lastni dobiček. Priporočamo lovcem in jim polagamo na srce, naj se v bodoče še bolj oklenejo svoje »Divje kože«, ki bo vedno najbolje zastopala njihove koristi. Kar imajo dobre kožuhovine, naj jo takoj odpošljejo na naslov »Divja koža«, Ljubljana, Velesajem.

Politične vesti

Prof. Jorga je izdal v italijanskih velikih knjigo o nacionalnih razmerah Sedmograške. Knjigo je posvetil Mussoliniju kot odgovor na njegov znani revizionistični milanski govor. Prof. Jorga dokazuje na podlagi statistik, izjav politikov iz predvojne, medvojne in povojne dobe, da je velika večina prebivalstva Sedmograške romunska. Dodaja tudi celo vrsto izjav italijanskih politikov od 15. stoletja dalje, ki tudi priznavajo romunski značaj Sedmograške. V predgovoru pravi prof. Jorga, da se je Mussolini v svojem milanskem govoru zmotil in naj zato svojo zmoto tudi popravi. Čeprav je kazal prof. Jorga vedno velike simpatije za Mussolinija, vendar dvomimo, da bi Mussolini njegovi želji ustregel.

Novi angleški kralj Jurij VI. je sklenil, da bo popolnoma nadaljeval politiko kralja Jurija V. in je v ta namen imenoval za svojega tajnika lorda Wigrama, ki je bil tudi tajnik kralja Jurija V. Odločitev kralja Jurija VI. je sprejela angleška javnost z velikim zadoščanjem.

Angleški zunanji minister Eden je imel v Bradfordu velik zunanji političen govor. Med drugim je dejal: Anglija ne sodi drugih držav po njih ustavnih oblikah, temveč po njih udanosti miru. Z Nemčijo želi Anglija sodelovanja, kar je tudi dokazala z dejanji. Nedotakljivost Belgije bo Anglija branila. S Francijo hodi Anglija isto pot. Z Italijo je pripravljena Anglija skleniti sredozemski pakt, toda nobene teritorialne spremembe ne bo dopustila.

Predsednik francoske vlade Blum je v intervjuju angleškemu novinarju med drugim izjavil, da se vladi generala Franca nikakor ne morejo priznati pravice vojskujoče se stranke. Nadalje je izjavil, da je prodiranje Nemčije in Italije v Maroko, na Kanarske in Balearske otoke silno nevarna zadeva, čeprav to prodiranje še ne pomeni aneksije. Toda francoski in angleški interesi so zaradi tega zelo prizadeti.

Italija je v svojem odgovoru na italijansko-angleški predlog o posredovanju odgovorila s posebno noto. V njej najprej spominja, da bi bila španska državljanska vojna najbrž že končana, če bi se takoj v začetku sprejel njen predlog ter prepovedalo tudi vsako zbiranje denarnih prispevkov in vsaka propaganda za eno od španskih strank. Posredovalni predlog pa se ji zdi v sedanjem trenutku neizvedljiv, a tudi ni potreben, ker da je že sedaj jasno, da je večina španskega naroda za generala Franca.

Svet Zveze narodov je glede vprašanja Aleksandrette sklenil, da se rešitev vprašanja odgodi na jesensko zasedanje Sveta, med tem pa pošlje v Aleksandretto posebno komisija, ki naj prouči turške pritožbe.

Londonski politični krogi pričakujejo, da bo Baldwin pred božičnimi prazniki izvedel rekonstrukcijo svoje vlade.

Po italijanskem in nemškem mnenju naj se na španskem bojišču odigra boj med fašizmom in komunizmom. V Rimu pravijo, da je trenutek za zmago nad komunizmom silno ugoden, ker je Rusija vezana zaradi dogodkov na Daljnem vzhodu. Najbližja ruska baza je poleg tega od Španije 2000 km daleč. Na noben način pa ne moreta Nemčija in Italija dopustiti, da bi bil general Franco premagan.

A tudi levičarji intenzivno podpirajo madridsko vlado. Na pomoč ji prihajajo vedno novi prostovoljci ter šteje mednarodna brigada baje že 50.000 mož, med njimi 20.000 Rusov. Te številke pa so prav gotovo previsoke in menda le opravičilo za vedno nove nemške in italijanske čete, ki prihajajo v Španijo.

Katalonska vlada je baje pripravljena skleniti z generalom Francom separatni mir, če prizna neodvisnost Katalonije.

Dogodki na Kitajskem so še vedno nejasni, vse pa kaže, da se kitajski nacionalizem krepko vzbuja in da sovrastvo do Japoncev vedno bolj prodira. S tem pa postaja tudi zavezništvo z Rusijo vedno bolj zaželeno, da niti nastopstvo do komunizma ne moti več posebno.

Angleški listi primerjajo zaradi kitajskih dogodkov tudi vojaško silo Rusije in Japonske. »Daily Telegraph« pravi, da so vojaške sile Rusije na Daljnem vzhodu mnogo močnejše od japonskih. Rusija ima 10. najbolj modernih opremljenih divizij z več ko 600 bombarderji. Japonska ima sicer 17 divizij, ki pa niso niti primeroma tako oborožene ko ruske, ne glede na to, da se vse ne bi mogle uporabiti v Mandžuriji.

Božična darila

lepa in koristna za svoje in uslužbence po izredno znižanih cenah pri tvrdki

NOVAK-LJUBLJANA
Kongresni trg 15 (pri nunski cerkvi)

OGROMNA IZBIRA

Denarstvo

Stabilizacijski fond in valutni sistemi

V zadnjem »Ekonomistu« je objavil dr. Lamer zanimivo notico, kako se uveljavljajo stabilizacijski fond kot nov tip valutnih sistemov. Med drugim pravi:

Pri diskusijah o modernih devalvacijah, se premalo naglašuje, da se z njimi uvaja prav nov **valutni sistem**. Ta valutni sistem je bolj internacionalno homogen kakor pa prejšnje prizadevanje določevanja čistega zlatega standarda. Po novem je sicer zlato izgubilo vlogo »fetiša«, vendar pa je še ohranilo značaj sredstva za določevanje intervalutarnih odnosov, toda v isto novi obliki. Ta nova metoda stabilizacije valutnih tečajev je v ustvarjanju zlatih stabilizacijskih fondov, ki nastajajo kot ostanki zlate podloge, oz. kot dobiček pri znižanju zlate vsebine denarja po devalvaciji.

Veliki Britaniji se mora priznati prvenstvo v iznajdbi tega novega postopka, ki je tudi v tem primeru pokazala na tem področju ekonomske zgodovine največjo elastičnost in genialnost. V mesecu aprilu 1932 je uvedla Anglija ta postopek, da po depresiaciji svoje valute zaščiti svojo valuto pred nadaljnimi fluktuacijami. — Združene države Sev. Amerike so sledile temu primeru leta 1934, ko je Roosevelt devalvirala dolar. Letos pa so to storile še druge države, ki so devalvirale svojo valuto. Višina vseh teh stabilizacijskih fondov znaša danes v vseh državah okoli 5 milijard dolarjev. Sam angleški stabilizacijski fond znaša okoli 2 milijardi, ameriški fond je znašal v začetku 2 do 28 milijarde, a je bil pozneje del fonda uporabljen za stabilizacijo in za druge svrhe, da se je zmanjšal na 18 milijard dolarjev. Novi francoski fond znaša približno pol milijarde, švicarski okoli 133 in nizozemski okoli 159 milijonov dolarjev.

Dokler je še bil čisti zlati standard, ni bilo potrebe po stabilizacijskih fondih. Kakor hitro pa je prenehala avtomatična zamenjava valut po fiksirani zlati veljavi in ni več vladal samo zakon ponudbe in povpraševanja, se je pokazala nujna potreba po novih sredstvih reguliranja. Anglija je v ta namen uvedla metodo stabilizacijskega fonda in po štirih letih njene uporabe je z njo tako zadovoljna, da je noče menjati kljub številnim napovedim o povratku k zlati valuti. V resnici pa je tudi novi tip reguliranja valute mnogo bolj enostaven in cenen kakor prejšnji.

Kakšno funkcijo opravljajo ti stabilizacijski fond, se na angleškem primeru vidi posebno dobro. Če zaradi bega kapitala iz Francije prihaja kapital v Anglijo in kupujejo Francozi funte, potem bo ta fond dalj Francozom funte in kupoval franke. Fond nakupuje funte na londonskem trgu za blagajniške zapise (Treasury bills) ter na ta način odzema londonskemu trgu nakopičeni tuji kapital. Če pa angleški kapital beži iz dežele, potem kupuje fond funte za franke ter s funti odkupuje svoje blagajniške zapise. Če se fond pri teh transakcijah ne bi posluževal zlate podloge, temveč samo funtov in deviz, bi prišlo mnogo hitreje do izčrpanosti in nezaupanja. Stabilizacijski fond deluje na ta način zelo blagodejno na intravalutarno situacijo ter zlasti ovira čezmerni beg domačega ali naval tujega kapitala.

Čeprav ta tip valutarnega sistema kaže internacionalno homogenost, vendar se težišče reguliranja mednarodnih odnosov polaga na notranje narodno gospodarstvo. Ti stabilizacijski fond imajo to nalogo, da omogočijo vsaki državi, da more z lastno silo regulirati med-

narodne in notranje valutne odnose ter da obvaruje reguliranje valute od svobodnih mednarodnih fluktuacij.

Sestanek guvernerjev emisijskih bank držav Balkanske zveze se je začel v Atenah in bo trajal do 18. decembra.

Zveza češkoslovaških lastnikov vrednostnih papirjev je izdala na svoje člane okoliščino, v kateri jim svetuje, da odklonijo ponudbo beograjske vlade, da bi vnovčili kupone svojih Seligmanovih in Blair-ovih obveznic pod pogojem, da se jim izplača 15% v gotovini, 55% pa v 5% funding-obligacijah. V interesu lastnikov da je, da za-

enkrat ne predlože svojih kuponov v izplačilo, zlasti še, ker za starajo kuponi šele v petih letih. Csl. finančni minister dr. Kal-fus je izjavil, da so netočne vesti, da bi vlada nameravala znova urediti vprašanje obrestne mere na škodo vlagateljev. Vlada se zave-da, da se obrestni za vloge ne sme-jo več znižati.

Britanska vlada je sporočila vladi U. S. A., da ne more plačati obroka za vojna posojila, ki za-pade 15. decembra. Isto je sporo-čila Washingtonu tudi francoska vlada.

Prvi decembrski izkaz Francoske banke izkazuje zmanjšanje zlate podloge za 4060 milijonov fran-kov, kar je v zvezi s povračilom zadnjega obroka angleškega poso-

jila v višini 40 milijonov funtov. Otok bankovcev je narastel za 682 na 87.270 milijonov frankov, zlato kritje pa je padlo od 63,23 na 61.59 odstotkov.

Zlata je v Franciji tezavirano pri zasebnikih za 15 milijard fran-kov. Da bi pospešila odtajanje tega zlata, bo dovolila francoska vlada pri bodočih posojilih posebne pre-mije za one Francoze, ki bodo pla-čali posojilo z zlatom. S tem bo vlada omogočila lastnikom zlata, da realizirajo dobiček, ki so ga imeli pri devalvaciji franka. Te do-bičke sicer francoska vlada ne pri-znava.

Ameriški finančni minister Mor-genthau je izjavil, da je bilo zad-nje ameriško 2 in pol odstotno po-sojilo sedemkrat prepisano.

Funkcionarji dunajskega „Phönixa“ jamčijo zavarovancem za škodo

V novembrski številki »Die Versicherungswelt« je bil objavljen naslednji članek, ki bo prav gotovo živo zanimal tudi naše za-varovance. Članek se glasi:

»Pred kratkim je izdalo deželno sodišče na Dunaju za kazenske za-deve I. sodbo, ki je največje načelne važnosti za načelno dolžnost funkcionarjev »Phönixa«, da jam-čijo za škodo zavarovancem »Phö-nixa«.

»Obrambna zveza Phönixovih življenjskih zavarovancev« na Du-naju se je namreč kot zasebni udeleženec priključila prvemu Phönixovemu kazenskemu pro-cesu proti prokuristu dr. Theodorju Fußgängerju in tajniku cenilnega urada Adolfu Schmidu zaradi zlo-rabe uradne dolžnosti in podku-povanja.

Kakor je navedel pravni zastop-nik omenjene zveze, g. dr. Fried-rich Pachner pri zaključni razpra-vi, se je povzročila z uporabo Phönixovega denarja za nezavaro-valne namene vsaj delna izguba premijskih rezerv; ker je končno manjkala skoraj vsa premijska rezerva (najmanj delni znesek za 250 milijonov šilingov), je zaradi tega nastal polom podjetja in s tem občutno oškodovanje življenj-skih zavarovancev, ker so s tem bile na eni strani dajatve zavarov-ancem zmanjšane, na drugi pa so se morali prispevki zavarovan-cev zvišati. — Nekateri člani »Obrambne zveze« so svoje od-škodninske zahteve odstopili zve-zi in tako je bila ta legitimirana, da se je kot zasebni udeleženec priključila kazenskemu postopa-nju, kar je tudi sodišče po nalašč v ta namen izzvanem sklepu pri-znalo.

Po sedanjem stanju članstva je bila ocenjena škoda članov Obrambne zveze na približno 500 tisoč šilingov. Od tega je zahteval zasebni udeleženec prisoditev del-nega zneska v tem kazenskem procesu v višini 1 šilinga, ker pač ni mogoče, že v tem kazenskem procesu škodo natančno določiti in je treba to določitev prepustiti bodočemu civilnemu procesu. Če pa se potrdi načeloma dolžnost

funkcionarjev Phönixa, da nado-knadijo škodo, potem je nastala vsaj škoda 1 šilinga ter se more ta prisoditi brez nadaljnega tudi s kazensko razsodbo.

Pod predsedstvom svetnika nad-sodišča Standhartingerja izrečena razsodba je spoznala oba obtožen-ca kriva zločina po § 101., odnos-no § 101., 5. kaz. zakona ter ju obsodila na 2 leti, od 6 mesecev težke ječe ter ju obsodila v smi-slu § 369. kaz. postopka in § 1324. abGB nedeljeno, da plačata v 14 dneh proti izvršbi »Obrambni zve-zi Phönixovih življenjskih zavarov-ancev« znesek 1 šilinga.

S to razsodbo je sodišče načelo-ma priznalo direktno dolžnost vo-dilnih Phönixovih funkcionarjev, da nadoknadijo Phönixovim živ-ljenjskim zavarovancem škodo.

Ker je civilno sodišče na takšno

kazensko razsodbo vezano, mora »Obrambna zveza« v bodočem ci-vilnem postopku določiti le še vi-šino odškodnine.

Kakor izvemo, je »Obrambna zveza« pravnega naziranja, da vsi vodilni funkcionarji družbe — v nasprotju s podrejenimi pisarni-škimi močmi — kot vodilne glave podjetja navzlic dozdevni premoči umrlega dr. Berlinerja, osebno jamčijo zavarovancem za uporabo Phönixovih premijskih rezerv za nezavarovalne namene. Namera je zato, da se po dovršeni cesiji po-sameznih odškodninskih zahtevkov in z ozirom na preje citirano raz-sodbo vložijo kumulativna tožba proti vsem prizadetim višjim funkcionarjem Phönixa, da se na ta način doseže s pritegnitvijo za-sebnega premoženja teh funkcion-arjev vsaj delna povrnitev škode zavarovancem.

Naš izvoz v Francijo se bo povečal

Trgovinska pogodba s Francijo je stopila v veljavo 15. decembra.

V beograjskih krogih se naglaš-a, da se bo z novo pogodbo naš izvoz nad prvotno pričakovanje povečal. Tako bi moral po naših zahtevah znašati naš izvoz v Fran-cijo 250 milijonov din, po trgovin-ski pogodbi pa bo znašal 300 mili-jonov, torej za 50 milijonov več.

Francija je zahtevala od nas predvsem pšenice, ker je bila nje-na letošnja pšenična žetev slaba. Zavezali smo se, da bomo dobavili Franciji 5000 vagonov, pozneje pa še 5 do 10 tisoč vagonov. Prvih 5 tisoč bi plačala Francija polovico v svobodnih devizah, polovico pa po kliringu, nadaljnje vagone pa do 80% v svobodnih devizah. Malo verjetno pa je, da bi mi imeli še toliko proste pšenice. Poučeni kro-gi trde, da moremo pšenice mnogo bolj donosno prodati v Francijo ko pa v Češkoslovaško ali Nem-čijo. Če bomo izvozili v Francijo samo 5000 vagonov pšenice, potem bomo dobili za to pšenico okoli 42 milijonov fr. frankov.

Koruze bomo izvozili manj in računava se, da bomo dobili za koru-zo okoli 22 milijonov frankov.

Z novimi kontingenti se bo povečal tudi naš izvoz lesa v Fran-cijo in Alžir. Ves naš lesni izvoz se ceni na približno 30 milijonov frankov. Dosedaj smo izvozili v Alžir lesa za samo 16 milijonov dinarjev.

Za ovce in jagnjeta bomo dobili okoli 5 milijonov frankov. Isto vsoto tudi za fižol, katerega more-mo izvoziti 4000 ton.

Za 3000 ton svežih češpelj bi dobili okoli 2 milijona frankov. Kontingent za jabolka je določen na 1000 ton in bi se ta izvozila le iz Slovenije. Izkupiček bi znašal okoli 1 milijon frankov. Uvoz su-hih češpelj v Francijo ni kontin-gentiran.

Svinca bomo izvozili približno 1000 ton in bi dobili zanj 1 milijon frankov.

Dosedaj pa smo že izvozili v Francijo za 30 milijonov frankov, da bi vse to dalo okoli 96 milijonov, s pšenico v vrednosti 42 mili-jonov pa 138 milijonov frankov ali približno 276 milijonov din. Če bi pa izvozili še 10.000 obljubljenih vagonov pšenice, bi se vrednost vsega našega izvoza v Francijo povečala na 360 milijonov din. Ker pa vse te pšenice ne bomo mogli izvoziti, se računava, da bo znašal ves naš izvoz v Francijo okoli 300 milijonov din.

Romunsko-jugoslovansko sodelovanje v lesni trgovini

Poročali smo že, da ni bil mogoč sporazum glede razdelitve sredo-zemskega lesnega trga samo zaradi odpora Romunije. Sovjetska Rusija je na ta sporazum že pristala, pa čeprav bi bila njena udeležba v lesni trgovini sredozemskih držav po sporazumu zmanjšana, zahte-vala pa je, da se sredozemskemu sporazumu pridruži tudi Romu-nija. Ta pa tega še do danes ni hotela storiti. Upati pa je, da se bo to sedaj vendarle doseglo.

V kratkem se namreč prično med našo državo in Romunijo v Bukarešti trgovinska pogajanja. Medsebojne trgovine med obema državama ne bo mogoče dosti povečati, ker mi nabavljamo v Romuniji skoraj samo petrolej, oz. nafto, naš izvoz v Romunijo pa je tudi nezaten. Bolj važno pa je drugo vprašanje, ki se bo skušalo urediti pri pogajanjih. Romunija in Jugoslavija si na lesnem trgu silno medsebojno konkurirata, kar je obema v veliko škodo. Naša delegacija bo zato skušala doseči v tem pogledu sporazum in zato bo razgrnila tudi vprašanje skle-nitve sredozemskega sporazuma za les. Če bi se ta posrečila, po-tem bi bila trgovinska pogodba z Romunijo res v korist našemu go-spodarstvu.

In zakaj ne tudi v Ljubljani?

V Banjaluki je bila te dni dogra-jena nova palača Državne hipote-karne banke. Palača je veljala nič manj ko 6 milijonov dinarjev. Le-po je, če se Banjaluki pomaga in skrbi, da dobi tudi to mesto lepe palače.

Toda zakaj ne zgradi Drž. hip. banka vsaj podobne palače tudi v Ljubljani? Res je sicer kupila Dr-žavna hipotekarna banka v Ljub-ljani hišo, da je v lastni hiši. To-da ta hiša ni za Drž. hip. banko posebno primerna, ker žive v hiši, kjer je banka, tudi zasebne stranke. Da je to zelo neprikladno, ve-do tudi pri Drž. hip. banki. Toda zakaj si ne sezidajo lastne palače?

Če so se odločili za lastno pala-čo v Banjaluki, kjer doslej sploh še ni bila podružnica banke, tem-več samo agentura, koliko prej bi morali zgraditi palačo v Ljubljani, kjer je dobila DHB samo pupil-nega denarja na desetine milijon-ov. V zadnjem času pa so se po-večali tudi drugi posli DHB v Ljubljani, da je tem bolj upravičena zahteva, da ima DHB tudi v Ljubljani svojo reprezentativno palačo.

Ali bo res še ta zahteva ostala dolgo neizpolnjena?

Zunanja trgovina

Romunija je povišala ceno za petrolej. V oktobru se je skupna proizvodnja petroleja v primeri s septembrom nekoliko povečala.

Po podatkih bolgarskega kme-tijskega ministrstva je padla na Bolgarskem cena zemlje za polo-vico. V isti meri je padla tudi ce-na za nepremičnine v manjših bolgarskih mestih.

Trgovinska pogajanja med Av-strijo in Nemčijo so se razbila, kakor poročata vladna avstrijska »Reichspost«, ker so hoteli Nemci čisto gospodarska pogajanja poli-tično izkoristiti. Med drugim so za-htevali, da mora avstrijska vlada do božiča priznati narodno socia-listično stranko v Avstriji kot le-galno stranko.

Poljski lesni izvoz se je v le-tošnjih prvih 10 mesecih v prime-ri z lani dvignil po vrednosti od 129-9 na 135-7 milijona zlotov. Za 100.000 ton pa je nazadoval izvoz lesa za izdelovanje papirja.

Angleška vlada pripravlja za-konski načrt, po katerem bo pre-povedano ustanavljanje novih tr-govin z enotnimi cenami.

Nemški Baťa bo povečal svojo delniško glavnico za 2 milijona mark.

V zvezi s štiriletko je izdala nemška vlada posebno uredbo, da se bo povečala proizvodnja nemškega lesa.

Nemčija je začela v večji meri uvažati iz Češkoslovaške surovo maslo. Tudi Italija se zelo zanima za češkoslovaško surovo maslo.

Visoka konjunkturna vlada po poročilu Zveze švedskih industri-alcov na Švedskem. Produkcija je za 30% večja kakor je bila v letu 1929. 77% delavcev je izjavilo, da je zaposlitev zelo dobra. Število brezposelnih, ki itak ni bilo veli-ko, saj je znašalo samo nekaj nad 20.000, je letos znova padlo za po-lovico. Dnevna zavarovana mezza se je dvignila za 8-2%.

Ameriška avtomobilna indus-trija je v prvih 11 mesecih l. i. pro-izvela 3,9 milijona avtomobilov, za 11 odstotkov več kakor lani.

Velika stavka ameriških trans-portnih delavcev se je po sedmih tednih nehala.

25 največjih ameriških petro-lejskih družb je izplačalo lani 115 milijonov dolarjev dividende, letos pa 225 milijonov.

Tretjino vse svetovne avtomobilne proizvodnje obvlada ame-riška družba General Motors, ki je prodala letos do konca novem-bra 1,8 milijona avtomobilov, za 300.000 več ko lani.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske bano-vine z dne 16. decembra objavlja: Odločbo kr. namestnikov o pre-imenovanju občine Ščavnice v ob-čino Sv. Ana — Pravilnik o slu-žbeni obleki in orožju uslužbencev finančne kontrole in dajanju drž. podpore za nabavo služb. obleke — Razširitev področja carinskega oddelka v Martinjem — Carinje-nje in plačevanje blaga, uvoženega po pošti — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah, ali risbah izvršuje najsolidnejše klisarna

ST. DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

Jadranska orientacija prodira

Ze leta in leta so se naša jadranska primorska pristanišča zama prizadevala, da bi se vsaj del našega žita namesto skozi Brajlo izvažal skozi naša jadranska pristanišča. Zaman so tudi opozarjala na velik dobiček, ki bi ga od tega povečanega prometa imele naše železnice. Za potrebe Jadrana ni in ni bilo pravega razumevanja.

Sedaj je v tej zadevi vendarle dosežen prvi uspeh. Prizad se je odločil, da bo vse žito, ki je namenjeno za Francijo, odposlal skozi jadranska pristanišča. Namero Prizada je tudi odobrili trgovinski minister dr. Vrbanič. Doseženo je bilo nadalje, da so železnice znižale prevoznino za žito, ki se pošilja v jadranska pristanišča za izvoz.

Prvi korak je torej storjen in na jadranskih pristaniščih je, da bo čezmorski prevoz izvršen v redu in s tem praktično dokazana utemeljenost zahteve, naj se žito izvažajo predvsem skozi naša jadranska pristanišča.

Strokovni tečaj za damsko krojaštvo

Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI priredi šesttedenski strokovni tečaj za damsko krojaštvo, namenjen v prvi vrsti pomočnicam in pomočnikom, ki se nameravajo podvreči mojstrskemu izpitu. Tečaj bo petkrat na teden ob večernih urah. Poučevalo se bo krojno risanje enostavnega sistema in za glavne tipe oblačil, tvarinoslovje, narodne noše in nošeznanstvo, modeliranje in pomerjanje, modno risanje, praktični nasveti, enostavno vodstvo knjig, kalkulacija, davčni obrtni, delavski in drugi predpisi, ki jih mora poznati krojaški obrtnik. Tečaj se prične po 10. januarju 1937 na Tehniški srednji šoli v Ljubljani. Tečaj bo brezplačen. Prijave s točnim naslovom je poslati najkasneje do 26. decembra t. l. na Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, kjer se dobe tudi ustna pojasnila.

Nazadovanje avstrijskega lesnega izvoza

V novembru je izvozila Avstrija skupno 75.143 vagonov lesa v skupni vrednosti 46 milijona šilingov, to je znatno manj ko v lanskem novembru, ko je izvozila 93.421 vagonov v vrednosti 63 milijona šilingov. To nazadovanje je v glavnem vzrok silnega pada avstrijskega lesnega izvoza v Italijo. Tako je znašal avstrijski izvoz mehkega lesa v novembru 1934 2735 vagonov, leta 1935. 3938, leta 1936. pa samo 194 vagonov. Poleg tega je izvozila Avstrija v italijanske kolonije še 154 vagonov mehkega rezanega lesa. Brusnega lesa je izvozila Avstrija v Italijo letos 411 vagonov, lani v novembru pa 555 vagonov.

Povečal pa se je avstrijski lesni izvoz v Nemčijo in druge države. Tako se je dvignil izvoz mehkega lesa v Nemčijo od 558 na 638, v Francijo od 136 na 365 in v Madjarsko od 1076 na 1670 vagonov. Okroglega lesa je izvozila Avstrija v Nemčijo v lanskem novembru 1360, v letošnjem pa 3150 vagonov. Vendar pa tudi ta povečani izvoz v druge države ni mogel popolnoma nadoknaditi izpadka na italijanskem trgu.

Občni zbori

34. redni občni zbor Delniške družbe združenih pivovaren Zalec in Laško v Laškem bo v torek 29. decembra ob 17. v pisarni delniške pivovarne Union v Ljubljani. Na dnevnem redu so tudi volitve. Delnice treba položiti vsaj 6 dni pred občnim zborom pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani ali pri blagajni pivovarne Union.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. železnic v Ljubljani sprejema do 19. decembra ponudbe za dobavo raznega električnega materiala.

Komanda pomorskega kr. Jugoslavije v Zemun sprejema do 2. januarja 1937 ponudbe za dobavo bakrenih žeblicev, žel. žice, salmiaka, sode itd.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 2. januarja ponudbe za dobavo raznih svetrov, dlet in kladiv; do 4. januarja za dobavo jeklenih vrvi, verig, cevi iz medi itd., ventilatorja in projektorja ter jekla za stroje.

Artilerijsko-tehnični zavod mornarice v Tivtu sprejema do 2. januarja ponudbe za dobavo raznih železnih vijakov, cevi in žeblicev; do 4. januarja za dobavo raznih vijakov in ključev ter drugih predmetov (skice so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI); do 5. januarja za dobavo raznih vrvi, platna, lepila itd. in do 9. januarja za dobavo raznega platna, vrvi in jadenine.

LICITACIJE:

Dne 21. decembra se bo sklepala pri Komandi mesta Celje direktna pogodba za prodajo sladkornih

proizvodov ter »bureka« po komandah celjskega garnizona za čas od 24. februarja 1937 do 24. februarja 1938.

Dne 4. januarja bo v inženirskem oddelku štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertna licitacija za popravilo krova na garnizijskem skladišču v Mariboru.

Dne 11. januarja bo v artilerijskem oddelku štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertna licitacija za dobavo pogonskega materiala (bencina, olja in masti).

Dne 18. januarja bo pri Upravi VI. oddelka Vojno-tehničnega zavoda v Kamniku ofertna licitacija radi nabave 1,000,000 kg amonijakovega solitra in dne 19. januarja za dobavo 2500 m³ jelovih trupcev, 500 kg železnih ključic za zaboje in 10.000 kg trakastega železa.

Dne 4. januarja bo pri Štabu granične trupe v Skoplju ofertna licitacija za dobavo 15.000 kg železne pocinkane telefonske žice.

Dne 5. januarja bo pri Direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo cementa za državne rudnike; dne 12. januarja za dobavo 750 m kabela za rudnik v Kaknju in za dobavo razvodne naprave za rudnik v Venlju.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Železniški in avtobusni promet

Ne enega ne drugega nimamo pri nas preveč, temveč mnogo premalo. Kljub temu pa je tudi pri nas nastala borba med avtobusi in železnicami. Ne seveda po krivdi avtobusnih lastnikov, ki si takšne borbe niso nikdar želeli, temveč le po zaslugi železniške uprave v Beogradu, ki je bila mnenja, da ji delajo avtobusna podjetja premočno konkurenca. Deloma je tudi res, da pomenijo avtobusi konkurenco železnici, toda samo zato, ker železniška uprava ne koraka z duhom časa, ker se ni prilagodila modernim potrebam prometa. Krivda je zato le na železnici in ne na avtobusih, če niso za poslovni svet železnice več tako privlačne ko nekdanj in zato bi bilo edino pravilno, da bi železnice posvetile predvsem pozornost zboljšanju svojega lastnega prometa, z avtobusi pa opustile vsako nepotrebno borbo.

Za poslovni svet velja še vedno stari izrek, da je čas zlato. Avtobusni prevozniki to upoštevajo in prevažajo potnike in blago hitro, točno in poceni, dočim je železnica mnogo počasnejša. Avtobus dostavlja blago na dom kupca, železnica le do železniške postaje. Pa še vse polno drugih prednosti nudi avtobusno podjetje, dočim železnica teh ugodnosti ne daje. Samo naravno je, če se ljudje zlasti v lokalnem prometu bolj poslužujejo avtobusnih podjetij, nego železnice.

Zato bi bilo potrebno tudi pri nas, kakor v Nemčiji in Češko-

slovaški, doseči sodelovanje železnic in avtobusnih podjetij. To pa je naslednjem načelu, kakor ga je na seji čl. poslanske zbornice postavil žel. minister Bechyně in katero bo tudi uveljavljeno v čl. prometnem zakonu: Po tem zakonu bo motorno vozilo prometno sredstvo na kratkih progah, in sicer za vozovno blago in za manjše skupine potnikov, za večje razdalje, veliko število potnikov in velike pošiljke pa so železnice.

V skladu s tem načelom bi se moral izdelati na področju vsake železniške direkcije sporazum med lastniki avtobusnih podjetij in žel. direkcijo enoten vozni red. Poleg tega pa še poseben sporazum, po katerem bi kar železnice oddajale prevoznim podjetjem blago za dostavo na dom strank. Avtobusna podjetja pa bi dostavljala železnicam blago, ki je namenjeno za daljše proge. Tako bi se dvignil promet tako na železnicah ko tudi promet prevoznih podjetij. Vrh vsega pa bi bilo ustrezno še publikli.

Seveda pa je potrebno še eno, da so železnice le prevozniki, ne pa tudi pomožni organ davkarije. Določilo, da morajo železnice davčnim upravam podatke, koliko blaga so dostavile trgovcem in drugim podjetnikom, se mora razveljaviti, ker to ni stvar, ki bi se tikala železnic. Če hočemo doseči, da bodo železnice rentabilne, potem morajo te tudi poslovtati le po poslovnih načelih, ne pa po davčnih predpisih.

Promet je glavno in samo oziri na promet morajo odločevati. Samo s tega vidika pa bi se moral določiti tudi načrt za izpopolnitev železniškega in avtomobilskega prometa.

A. Šarabon LJUBLJANA

Uvoz kolonijalne robe

Veletrgovina s špecerijo

Velepražarna za kavo

Mliniza dišave

Glavna zaloga rudniških vodá

Brzojavni naslov: ŠARABON LJUBLJANA

Telefon št. 26-66

Ustanovljeno leta 1886

Doma in po svetu

Novi romunski poslanik v Beogradu Victor Cadere je nastopil svoje novo službeno mesto.

Dr. Maček je pri svojem pozdravu na banketu letne skupščine Hrvatske delavske zveze med drugim dejal: »Kdor govori o internacionalizmu, ta dela na tem, da bo hrvatski narod suženj drugega narodu, česar pa mi nočemo. Mi se borimo za svoje interese in za interese hrvatskega naroda. Ko pa govorim o hrvatskem narodu, moram tudi naglasiti, da je hrvatski narod istoveten s kmetskim narodom. Zato naj hrvatski delavci vedno delajo složno s kmetskim ljudstvom.«

Večina v finančnem odboru je sklenila, da novinarji ne smejo prisostvovati sejam finančnega odbora. Ker razpravlja finančni odbor sedaj o proračunu, je sklep večine tem manj razumljiv. Vsaj od narodnih zastopnikov bi bilo

pričakovati, da polagajo večjo važnost na sodelovanje javnosti.

Na seji skupščine je vložil posl. Sekula Zečević nujni predlog, da se uvede obvezna delovna služba, ki bi trajala za moške 6, za ženske pa 2 meseca. Minister za telesno vzgojo pa je ta predlog odklonil, ker že vlada proučuje to vprašanje in pripravlja temeljito rešitev tega vprašanja.

Že v 24 urah

barva, plestra in kemično snáá obleke, klobake itd. Skroblj in svetlolika srajce ovrtnike in manšete. Pere sušil. mong. in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Notranje ministrstvo bo začelo izdajati svoje uradno glasilo, na katerega se bodo morale naročiti vse banske uprave, vsa okrajna načelstva, vse orožniške in policijske postaje ter vse občine.

Sodišče v Zagrebu je na pritožbo nekkih uradnikov razsodilo, da mestna podjetja niso bila upravičena znižati nameščencem plač in da morajo zato uradnikom povrniti razliko med prejšnjimi in reduciranimi plačami.

Trgovinski minister dr. Vrbanič je imel 13. decembra v Osijeku konferenco s tamošnjimi gospodarskimi ljudmi.

Plenarna seja zagrebške Trgovinsko-industrijske zbornice bo 21. decembra. Na dnevnem redu se je tudi novi proračun zbornice.

V zagrebški zbornici je bila v ponedeljek konferenca izvoznikov, ki so zahtevali zboljšanje pomorskih zvez z Anglijo. Zlasti lesni izvozniki so nujno zahtevali to zboljšanje.

Ravnateljstvo okrožnega urada v Ljubljani je sklenilo, da zgradi v Celju novo poslopje za tamošnje zavarovance. Njegov sklep pa mora potrditi še Suzor v Zagrebu in potem bi se takoj začelo z gradnjo. Kmetijska šola na Grmu je v nedeljo proslavila svojo petdesetletnico.

V Osijeku je bila proslavljena 10letnica tamošnjega tramvaja, ki je bil zgrajen z ameriškim kapitalom. V teh desetih letih je imel tramvaj 42,25 milijona din bruto dohodkov.

V Celju je umrl ravnatelj hotela »Evropa« Slavko Berglez. Bil je zaslužen gospodarski delavec. Zaradi težkih gmotnih razmer je izvršil samomor varaždinski trgovec Mavro Adler.

Promet v Javnih in svobodnih carinskih skladiščih na Sušaku stalno raste ter je znašal v prvih 11 mesecih 1934 103,8, l. 1935. 619,5, v prvih 10 mesecih 1936 pa že 1137,7 milijona stotov. Če bi bile še železniške zveze Sušaka boljše, bi Sušak imel še znatno večji promet. Nujnost železniške zveze Slovenije z morjem postaja vsak dan večja.

Tujina se silno zanima za dalmatinske proizvode. Kanada se zlasti zanima za fino dalmatinsko olje, Nemčija za sardine, Francija za konzervirano sadje, Belgija pa za plemenita vina. Zal pa ima Dalmacija dobrih olj celo za domačo potrebo premalo.

Prva jugoslovska družba za kemično industrijo »Zorka« v Subotici je na svoji zadnji redni skupščini sklenila, da prenese svoj sedež iz Subotice v Beograd in da poveča svojo delniško glavnicu od 5,750.000 din na 15,000,000 din.

Nemških zadrug je bilo v Jugoslaviji na koncu l. 1934 159, ki so imele 43.000 članov. Vloge pri zadrukah so se povečale od 22,4 na 25,05 milijona din, lastna sredstva centrale nemških zadrug pa od 1,6 na 1,65 milijona din. Za blagovni promet skrbi »Agraria«, ki je imela lani že nad 600.000 din lastnih sredstev.

Policijska šola se odpre ta dni v Zagrebu. Zagrebška policija je dobila tudi nov odred policijskih motociklistov.

Klub vojvode Windsorskega so ustanovili neki prenapeteži v Zagrebu. Ali bo glavna določba novega kluba, da se smejo vsi njegovi člani poročiti le z ločenimi ženami, ni znano!

Angleška družba Yarrow and Comp., ki je angažirana v jugoslovskega ladjedelstvu, je imela lani 36.328 funtov čistega dobička, dočim predlani samo 30.679. Na obnem zboru družbe je izjavil predsednik družbe, da ima družba od svoje udeležbe v Jugoslaviji dobiček, ker je dobila večja naročila strojev od jugoslovske mornarice.

Vojvoda Windsorski pride za božič v Dubrovnik, kakor poročajo iz Dubrovnika. Iz Aten pa se poroča, da bo vojvoda Windsorski

prišel na otok Krf, kjer se bo tudi poročil z gospo Simpsonovo.

Kraljica Mary je izjavila, da v zadnjih dveh letih ni nikdar sprejela gospe Simpsonove.

Roosevelt je bil v torek definitivno izvoljen za predsednika U. S. A. Od 580 volilnih mož je glasovalo za Landona le 8.

Na panameriški konferenci je bilo sklenjeno, da se ustanovi v Ameriki za vse ameriške države podobno razsodišče, kakor je ono v Haagu.

Mussolini je na vprašanje fašističnih organizacij odgovoril, da pripada naslov »cesarski« samo italijanskemu kralju in kraljici, ne pa tudi princem in princesam, ki se smejo imenovati samo »kraljevsko visocanstvo«.

Odbor Zveze narodov za pročiščevanje reforme Zveze narodov je začel s svojim delom.

Guverner na Malti je odredil, da se morajo na Malti izpremeniti vsa italijanska imena mest in vasi ter tudi vseh kavarn in javnih lokalov. Italijansko časopisje je silno razburjeno zaradi tega odloka, prav tako pa tudi razburjeno, če kdo protestira proti enakemu postopanju Italijanov v Primorju in Južni Tirolski.

Nemška vlada je sprejela sklep, da smejo biti uredniki nemških listov samo organizirani člani narodno socialistične stranke. Mnogo urednikov bo zato izgubilo službo.

Socialistična stranka v Holandski je glasovala za izredne vojaške kredite vladi.

Posebno mednarodno cono bo ustanovila katalonska vlada v Barceloni.

Nemška vlada bo v kratkem razpustila avstrijsko legijo v Nemčiji.

Sin rasa Kase, ki je sicer že prisegel zvestobo italijanskim oblastem, nato pa organiziral vojaški odpor proti Italijanom in bil nato od Italijanov ujet, je bil te dni obsojen na smrt in ustreljen.

Število brezposelnih je v Nemčiji v novembru naraslo za 121.000 na 1.197.000. Lani je bilo v Nemčiji v novembru nezaposlenih okoli 2 milijona delavcev.

Afganski zunanji minister je prišel v Rim, kjer ostane nekoliko dni.

V katalonski vladi je prišlo do konflikta med pristaši Trockega in Stalina.

General Ludendorff uporablja svoj pokoj za odkrivanje najbolj nemogočih senzacij. Te dni je odkril, da je Kolomb odkril Ameriko samo zato, ker je bil sredstvo v rokah Vatikana. Ta da mu je dal stare karte Vikingov in na podlagi teh kart da je odkril Ameriko. Sicer pa da je bil Kolomb na pol žid.

Proizvodnja umetne svile v Angliji stalno napreduje. V prvih 10 mesecih t. l. je bilo proizvedeno umetne svile že za 20 milijonov funtov.

Bencin se je v Združenih državah Sev. Amerike podražil za 3 desetinke centa pri galoni.

Konkurzi - poravnave

Uvedeno je poravalno postopanje o premoženju Fr. Merjasca, krojaškega mojstra na Viču. Poravalni sodnik Avsec, poravalni upravnik Jože Rus, upravitelj zemljiške knjige v pok. v Ljubljani. Narok za sklepanje poravnave 22. januarja ob 9. Rok za oglasitev do 18. januarja.

Radio Ljubljana

Petek, dne 18. dec. 11.00: Šolska ura: Premog — pogled v davnino (Miroslav Zor) — 12.00: Slovenski biseri (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Koncert radijskega orkestra — 18.20: Ženska ura: Pomoč otroku pri jezikovnem pouku (Dora Pegan) — 18.20: Maurice Ravel: Valček, plošče — 18.40: Francoščina (doktor Stanko Leben) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Boža Knežević in naša doba — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Prenos koncerta ljubljanskega godalnega kvarteta 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.30 Angleške plošče.

Sobota, dne 19. dec. 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Plošče — 14.00: Vreme — 18.00: Za delopust! (plošče) — 18.40: Pomen našega rudarstva za narodno gospodarstvo II. (Viktor Gostiša) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: Kmetijsko gospodarstvo Jugoslavije v letu 1936 (Ivo Zoričič) — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: Pojdimo v Celje po veselje! (obisk mikrofona v celjskem mestnem gledališču) — 22.00: Čas, vreme poročila — 22.15: Cimermanov trio.